

Bibliografie

1. J.-M. Caré; K. Talaricó, *Jeux et techniques d'expression pour la classe de conversation*. – Centre international d'études pédagogiques 1, avenue Leon-Journault 92318, 125 p.
2. V. Goia; I. Drăgătoiu, *Metodica predării limbii și literaturii române*. – București: Editura pedagogică, 2002, 218 p.

METODA CONVERSAȚIEI EURISTICE ÎN PREDAREA LIMBII FRANCEZE

V. Voloșciuc, N. Costiuc, R. Scutelnic

Catedra Limbi Moderne

Summary

The method of heuristic conversation in teaching french

The method of heuristic conversation represents an effective method in teaching French.

It constitutes a permanent dialogue between teacher-student, student-student on scientific and education themes. The method of heuristic conversation enables the student to express himself. It supports and promotes the individual work. This method changes the student's critical thinking system and it develops his skills of clear and effective communication, both oral and written one.

Only taking active part in dialogues, the student acquires skills that help him to find solutions in difficult situations, he structures the accumulated knowledge and he can use new notions.

Rezumat

Opțiunea profesorului pentru o anumită metodă este o decizie de mare complexitate. Orice metodă, fie ea clasică, modernă, tradițională sau interactivă, are un caracter polifuncțional, în sensul că poate participa simultan sau succesiv la realizarea a mai multor obiective instructiv-educative. Dacă obiectivele sunt precise, concrete, bine determinate, conținutul activității, fiind bine selectat, dacă potențialul de învățare a studenților este suficient și condițiile materiale sunt corespunzătoare, se poate proceda just la alegerea metodelor de instruire, a materialelor didactice și a mijloacelor de învățământ pentru efectuarea situației educaționale.

Obiective

În contextul procesului didactic, metoda devine elementul esențial al strategiei de realizare a unui obiectiv. Alegerea unei metode de învățământ se face ținându-se cont de:

- conținutul procesului instructiv;
- psihologia grupelor;
- finalitățile educației;
- particularitățile de vârstă și individuale ale studenților;
- natura mijloacelor de instruire;
- experiența și competența didactică a profesorului.

În continuare vom comenta modest informația despre o singură metodă, și anume metoda conversației euristice. Ea constă în dialogul permanent dintre profesor-student, student-profesor, student-student pe teme științifice și de educație.

Având o frecvență sporită în predare, conversația euristică este o metodă activă și-i permite studentului posibilitatea de exprimare, de lucru individual, îi modifică comportamentul, sistemul de gândire critică, îi dezvoltă priceperea de a mânui dialogul pentru realizarea unei comunicări clare și complete.

Numai dialogând, studentul capătă deprinderi de a găsi soluții în situații dificile, își structurează cunoștințele acumulate, poate opera cu noile noțiuni. Prin valențele sale formative,

această metodă se aplică ca un instrument efectiv de motivare și trezire a înțelesului cognitiv, un mijloc de antrenare și dezvoltare a capacităților intelectuale (productive și creative).

Metoda conversației euristice constă în faptul că, folosindu-se de o succesiune de întrebări, profesorul învață studentul să descopere, prin efort propriu, tipurile de cunoștințe. Contextul punerii unei întrebări poate fi atât natural, spontan, cât și artificial, premeditat, când studentul „stârnit” (provocat) de profesor, caută să învingă dificultățile, obținând noi cunoștințe și noi competențe.

Este important de a utiliza pe parcursul lecțiilor diverse tipuri de întrebări (închise, deschise, productive) ce solicită memoria, gândirea, întrebări ce lasă timp de judecată, stimulează curiozitatea, interesul la studenți, și denotă capacitatea de a formula diferite întrebări.

Aceste tipuri de întrebări lasă mai multă libertate de căutare, de cercetare, de formulare a mai multor răspunsuri posibile. Întrebările didactice, fie ele euristice, problematizante sau de altă natură, vizează întotdeauna un conținut științific bine sistematizat, care trebuie dobândit sau fixat într-o unitate de timp clar delimitată.

Așa dar, conversația euristică se va proiecta și se va desfășura în funcție de secvențele învățării, de timpul avut la dispoziție și de potențialitatea psihică a studenților.

Funcțiile conversației euristice sunt următoarele:¹

- a) de a descoperi noi adevăruri, fiind cea mai des întrebuițată și cea mai fertilă;
- b) de a clarifica, de a sintetiza și de a aprofunda cunoștințe, noțiuni și conceptele învățate;
- c) de a evalua și de a controla atât gradul de stăpânire a cunoștințelor însușite, cât și priceperile și deprinderile gramaticale formate.

În funcție de modul de adresare și obiectivul vizat întrebările se pot categoriza astfel:²

1. Întrebări frontale, adresate tuturor studenților, întregii grupe.
Pourquoi dites-vous que la médecine contemporaine n'a pas d'avenir?
Quelle est la cause de la prolifération des microbes?
Quelles sont les meilleurs médecins?
2. Întrebări directe, adresate unui student personal.
Qu'est-ce qui te fait croire que ...?
Qu'est-ce qui t'a poussé à agir de cette manière?
3. Întrebări inversate-adresate de către student profesorului, iar acesta le readresează studentului (răspuns prin întrebare).
Etudiant: Quelle est votre opinion sur la prolifération anormale des cellules cancéreuses?
Professeur: Que dites-vous de cette PAC? (prolifération anormale des cellules).
4. Întrebări contradictorii sunt binevenite, când se propun răspunsuri contradictorii în probleme principale.
Les antibiotiques sont efficaces contre quel type de bactéries?
Avez-vous pensé aux médicaments dont vous avez besoin?
Que dites-vous au patient qui a besoin d'une radiographie des poumons?
5. Întrebări de comunicare și de releu adresate profesorului de către student și repusă de această întregii grupe.
Quelle est la variante correcte:³
le vaccin ou la vaccine; un aide ou une aide;
une vase ou un vase
6. Întrebări imperative formulează o cerință categorică.
Pourquoi la médecine a choisi comme symbole le serpent, cet animal terrestre?
Expliquez comment forme-t-on le conditionnel présent et le futur dans le passé. Donnez des exemples.
7. Întrebări de revenire, pe care profesorul le adresează studentului, reluând o părere emisă de un student, dar care nu a fost luată în seamă în acel moment.
Une menace de perforation de l'appendicite était évidente.
De l'appendicite ou de l'appendice?
8. Întrebări de evaluare reclamă aprecieri din partea studenților, urmând ca ei să dea calificativul

„vrai ou faux” „bon ou mauvais”. Abordarea acestor întrebări de evaluare îi oferă studentului posibilitatea de a-și personaliza procesul de învățare, de a însuși cu adevărat idei și concepte noi.

În baza textului de specialitate „Les lentilles de contact”, am făcut o fișă pedagogică ce cuprinde rubrica „Dites s’il est vrai ou faux”.⁷

- Seuls les myopes peuvent porter les lentilles de contact;
faux;

- Il existe des lentilles de contact pour tous les âges;
vrai.

- Les ventilles colorées sont mauvaises pour les yeux;
faux.

- Il existe plusieurs types de lentilles:
vrai.

9. Întrebările sintetice încurajează rezolvarea creativă, nestandard a problemelor. Pentru a răspunde la întrebările sintetice studenții fac apel (recurg) la toate cunoștințele pe care le au și la experiență, ei vor oferi scenarii alternative de soluționare a problemelor. Întrebările de tipul:

Que pourrait faire le médecin pour ce malade ...?

Quel serait le destin (le sort) du patient si ... obligă studentul să se implice personal și să propună o variantă a lui fără a fi pregătită din timp.

10. Întrebările aplicative oferă studenților posibilitatea de a rezolva probleme autentice, probleme de logică sau de a dezvolta raționamentele dintr-un text. Răspunsurile la acest fel de întrebări cer o racordare a modalității de a gândi logic la diferite probleme și situații din viața cotidiană.

Que pensez-vous de l’assurance maladie en Moldova?

Est-ce que vous tenez beaucoup à votre carrière médicale? Pourquoi?

Pensez-vous que les Français s’intéressent à Vous?

11. Întrebările interpretative cer descoperirea conexiunilor dintre idei, fapte, definiții, valori. Studentul trebuie să-și dea seama cum se leagă diverse concepte pentru a avea un sens. Aceste enunțuri interogative se vor structura pe relevarea unor legături cu îndemnul de a fi argumentate.

Quelles sont, selon vous, les causes du malpraxis du médecin envers son patient?

Que pensez-vous sur l’euthanasie?, sur la législation des drogues...?

12. Întrebări de traducere reclamă o modificare a informației, o restructurare a ei în imagini diferite. Textul verbal lecturat se completează prin întrebări de felul:

Qu’est – ce que vous avez vu ...?, vous avez entendu? vous avez senti ...?. Aceste întrebări creează o nouă experiență senzorială, care trebuie tradusă în limbaj verbal.

13. Întrebările analitice sunt niște întrebări care ar formula în profunzime problema sau textul cercetat (studiat), fiind examinate din unghiuri (puncte) diferite de vedere. Profesorul crează oportunitatea de a vedea lucrurile din diferite perspective, de a analiza minuțios problemele și de a-și expune logic argumentele și contraargumentele. Aceste întrebări se referă numai la textele literare și științifice. Pentru acest tip de întrebări pot servi filmele didactice de specialitate.⁵

„Capture d’un caillot”:

„Bloc 3; quartier de haute sécurité”.

Ex. Voulez-vous décrire en détail la technique du lavage des mains du chirurgien?

14. Întrebări de tip productiv:

Quand? Où? Quoi?

Quand se termine la grippe et qu'est-ce qu'elle demande?

Où peuvent être dépistés et traités les sujets atteints de tuberculose?

De quoi sont capables les microbes?

15. Întrebări ipotetice:

Mais si ...? En cas ... que?

Même si je prends mes médicaments, j'ai encore mal.

16. Întrebări productive:

Comment? Pourquoi?

Comment lutter pour retarder notre propre mort?
Pourquoi l'infarctus du myocarde constitue la cause de la mortalité?
17. Întrebările creative, cognitive, limitate, înguste, închise, divergente, convergente, deschise... :
Combien d'antibiotiques existent actuellement?
Quelle est la méthode la plus efficace de lutter contre la tuberculose?
A quoi sert la chimiothérapie? la radiothérapie?

Toate aceste întrebări adresate studenților și formulate de către profesor vor satisface următoarele cerințe:

- să fie clare, concrete, complete din punct de vedere științific și gramatical;
- să fie scurte, precise, concise pentru a putea fi reținute ușor de către studenți;
- să nu cuprindă răspunsuri în formularea lor...;
- să nu conțină termeni necunoscuți pentru studenți;
- să conțină o structură specifică profilului limbii învățate, în cazul nostru „le français médical”;
- să conțină o singură întrebare într-un enunț;
- să nu fie formulate întrebări duble, triple deoarece generează confuzii;
- să conțină diferite grade de dificultate pentru a putea fi antrenați în conversație cât mai mulți studenți;
- întrebările să fie adresate întregii grupe, iar răspunsurile se vor da individual;
- se lasă suficient timp pentru a răspunde la întrebarea dată. În caz de necesitate se vor adresa întrebări suplimentare. Studentul nu trebuie să fie întrerupt în timpul răspunsului greșit. El este ascultat până la sfârșit, apoi corectat.

Există un dinamism inerent în punerea întrebărilor, ele se leagă, au tangențe și se completează reciproc. O întrebare adresată cuiva poate ascunde uneori alte întrebări neformulate încă. Ne fixăm o întrebare, dar nu știm care vor fi altele.

Logica punerii întrebărilor se dovedește a fi relevantă pentru științele instructive în măsura în care profesorul predă logica întrebărilor ca parte componentă a materialului.

Întrebarea trebuie să fie „solidară” cu respectiva disciplină de învățământ, să ființeze ca o „creație” a acesteia, și nu ca un panaceu aplicat forțat din exterior.

Întrebările adresate cuiva anticipează în planul gândirii operații ce trebuie efectuate și mijlocesc trecerea de la o operație la alta, schimbă direcția gândirii și fac trecerea de la cunoaștere imprecisă și limitată la o cunoaștere precisă și completă. Orice conținut care va fi „turnat” în „forma întrebării” trebuie să se modeleze în spiritul ei. Răspunsul se ascunde în întrebarea pusă, încât și aici ține de „viclenia” rațiunii – și anume: nu te-ai căuta (în plinătate), dacă nu te-ai fi găsit (în parte).

Se spune în mod curent că, o întrebare bine gândită și adresată cuiva este pe jumătate rezolvată. Propoziția interogativă scapă de distincția adevărat // fals. Ea poate fi calificată drept corectă, având sens, sau incorectă, fără sens.

Ea poate fi corectă numai atunci, când sunt satisfăcute următoarele axiome:

- faptul supus interogării nu este absurd;
- cel interogat poate în principiu să răspundă;

Se pot converti unele întrebări de tip simplu sau reproductiv, în altele complexe sau productiv-cognitive, prin introducerea unor întrebări: „qu'est-ce qui se passe si ... ?”, „que pensez-vous

de ... ?”, „cependant”, „quand même”, „même si”, „peut-être”, „si”, „comme”, „eventuellement”, „pourtant”.⁶

De exemplu:

- Je gagne bien ma vie, *pourtant* j'ai d'énormes difficultés financières.
- *Même si* elle s'excuse, pourrais-je lui pardonner ça?
- Et si nous refaisions le monde?

Attention aux modes et aux temps.

- Et *pourtant!* La seule maladie mortelle à 100% est la vie et notre métier ne nous permet pas de guérir que temporairement c'est-à-dire la limite de notre pouvoir.

La orele de limba franceză folosim deseori texte de specialitate, titlurile cărora conțin o întrebare, iar răspunsurile le găsim tot în aceste texte. E vorba de anumite texte și anume : „Le B.C.G. pourquoi?”, „Médecins, quoi de neuf en 2016?”, „Grossesse nerveuse, quand et comment?”, „La carie dentaire, c’est quoi?”, „D’où vient le mal des musiciens?”, „Avez-vous une âme?”, „Peut-on faire une overdose en vitamines ou minéraux?” ... „Le vin, un médicament?”, „Comment choisir son medecin?”.

Aceste texte servesc ca supliment la textele din manualele noastre de limbă franceză, anul I și II „Tuberculose”, „Etudes dentaires”, „Chez le médecin”, „Corps humain”, „Gynécologie de nouveau à l’examen”, autorii cărora sunt L. Lupu, N. Cunițchi, G. Bejenaru.

Alte exemple de întrebări euristice pot servi citate, maxime, aforisme, dialogue „médecin-malade”, iar în domeniul gramaticii exemple sub formă de dialoguri cu subjonctif présent, le Conditionnel, sur le féminin et pluriel des adjectifs des noms, Passé Composé, le Présent des verbes à la forme interrogative, monologue: médecin-malade ...

Exemple:

1. Une personne malade demandait le docteur Moreau.
P. – Docteur, est-ce que je vais mourir?
D. – Oui, comme moi, mais pas tout de suite.
2. Suis-je né trop tôt ou très tard? Et qu’est-ce que je fais dans ce monde?
3. Comment peut-on monter au ciel?
- En montant sur ses propres épaules.
4. Le malade: un objet ou sujet?
5. Chez le gynécologue; le neurologue; le pharmacien ...

Concluzii

Aceste tipuri de întrebări sunt abordate de profesor doar pentru a convinge studentul că textul, enunțul a fost citit atent și conținutul a fost înțeles. Studenții participanți la discuție au posibilitatea să răspundă cât mai amplu, mai complet la aceste întrebări. Profesorul va căuta un singur răspuns corect și nu va grăbi mersul discuției. Abordarea firească a întrebărilor și mersul discuției nu sub formă de examen sau de interogatoriu va da demersului un avantaj ce se referă la atingerea obiectivelor formative și atitudinale. Consecutivitatea întrebărilor trebuie respectată și și se reflecte ordinea firească a operațiilor intelectuale. Rezultatul acestei metode va fi abilitatea studenților de a formula întrebări nestandard, de a examina textul și realitatea în ansamblu.

Aplicarea metodei euristice necesită o pregătire înaltă a cadrelor didactice și o deosebită măiestrie pedagogică. Succesul va depinde de respectarea anumitor condiții: de stabilitatea logică a succesiunii întrebărilor și tipul de întrebare ce se formulează în funcție de situații reale.

Utilizarea acestei metode de învățămînt vizează nu numai asimilarea cunoștințelor de către studenți, ea îi permite profesorului să se manifeste ca stăpîn competent al materialului didactic și ca organizator al proceselor de predare / învățare. Pe parcursul desfășurării acesteia, el poate juca rolul de animator, ghid, evaluator, predarea fiind la rîndul ei un aspect de învățare.

Bibliografie

1. Le Français dans le monde. n. 295, 1996, n. 315, 2001, n. 307, 2003, n. 252, 1993, n. 278, 2006, p. 30-33, p. 28-29, p. 41-46, p. 123-125, p. 416-420.
2. Metode și tehnici de învățare. Chișinău, 2000.
3. Larousse Médical. Paris, 1986, p. 88-89, p. 32-35; p. 1078-1079.
4. Dictionnaire du français primordial. Paris, 1971.
5. Santé – médecine. com. Grenoble, 2005, p. 11.
6. L'exercisier: expression française pour le niveau intermédiaire. Presses Universitaires de Grenoble. 1977.
7. Revue de Médecine 2576; JIM N 347, 1995. Top Santé, 1994; Phosphore N 74, N 85, 2005.